

Frederic Geurts in Z33 Hasselt

ZOEKTOCHT NAAR HET KANTELPUNT

Er zijn tentoonstellingen die kunstwerken platwalsen onder thematiek, tentoonstellingen die beter te boek zouden worden gesteld, tentoonstellingen waarin het eerste werk even goed het laatste had kunnen zijn, tentoonstellingen die het actuele verpakken in het oude, tentoonstellingen om esthetisch bij in katzwijn te vallen, tentoonstellingen om vooral vlug te vergeten. De tentoonstelling van Frederic Geurts in Z33 echter is – ongewild – op zich een kunstwerk.

Joannes KÉSENNE

FREDERIC GEURTS, ALUMINIUM VLAK, Z33, FOTO FREDERIC GEURTS

Er is een wereld van verschil tussen de lange, zenuwslopende voorbereidingen en de uiteindelijke presentatie. Het verschil tussen afwegen, zweten, twijfelen, wanhopen, vallen en opstaan enerzijds, én ontspannen ademen, genieten, mediteren anderzijds. De kunstenaar vertelt hoe het werk '(un)balanced', met dank aan de technische ondersteuning, tot op het allerlaatste moment 'uit evenwicht' bleef. De moeilijkheid was namelijk om de uitgekiende kantelpunten te bereiken voor de objecten, installaties, constructies. De bezoeker krijgt die 'trial and error' niet te zien. Hem bekruipt eerder de lichtelijk desoriënterende ervaring die ook de wetenschapper overvalt wanneer hij stilstaat bij een natuurwetmatigheid. Hoe bijvoorbeeld de gravitatiewet ondanks haar evidentie in se even mysterieus blijft. 'Niet hoé de wereld is, is het mystieke, maar dat zij is', wist Wittgenstein

(Tractatus logico-philosophicus, 6.44).

De wetenschappelijk-filosofische achtergrond van Geurts' presentatie zal overigens straks in boekvorm in het lang en in het breed worden uitgesmeerd. Daarin maken professor J. P. Van Bendegem en cultuurfilosoof F. Smets een geestelijke ruimtereis doorheen het universum van de gravitatiewet, het verschil tussen labiele en stabiele evenwichten, de catastrofetheorie, de droom van Scipio, de muziek van de sferen, de filosofie van Cicero, de banen van Kepler, de snarentheorie, om vervolgens een zachte landing te maken op het tarmac van de kosmische anonimiteit. Het is er allemaal en tegelijkertijd ook niet.

KOSMISCH

Liefst van al zou ik in 'diese heilige Halle' van Z33

geen ander levend wezen willen tegenkomen. En wel om voor even die ervaring tot mij te laten doordringen, wat het betekent als mens alleen te staan tegenover en in de kosmische totaliteit. De geest van wijlen filosoof Leo Apostel waart doorheen dit intrigerend netwerk van Geurts. Ik citeer: "De totaliteit verschijnt ons als tegelijk onvoorstelbaar complex en onvoorstelbaar eenvoudig." (Gebroken orde. De vergeten toekomst van de filosofie, p. 231). Apostel hoopte dat de kosmische evolutie intrinsiek waardevol zou zijn. Bij mijn bezoek aan '(un)balanced' bevroop mij eenzelfde gevoel. Hoe een mens zin kan puren uit een haast religieus gevoel van eenheid met de kosmos. De zin van een verhaal. Het verhaal van een parcours doorheen de zalen van Z33.

Want het 'hangt' letterlijk wel allemaal aan elkaar. Een mobiele schijf in de hal zet de toon. In een even onvoorspelbare als voorschrijfbaar koers loopt ze net nooit te pletter tegen de muur. Even daarna betrapt een minimalistisch trompe l'oeil je op een overdosis historisch zelfbewustzijn. Eén van de grote ruimtes belooft de toeschouwer meer duizelingen dan Giacometti of Serra ooit hadden durven vermoeden. Een monumentale aluminiumwand lijkt als uit het grote niets te zijn neergedaald in de museumruimte en is in een gotische plooi neergeploft. Het minimalisme ervan dwingt tot associatieve invullingen, balancerend tussen vrouwendijen, duinenformaties, aangespoelde potvissen, noem maar op.

Hetzelfde verhaal van evenwicht en balans wordt geëvoceerd in een experimentele dansfilm waarin man en vrouw gevarieerde patronen beschrijven van toenadering en verwijdering.

Deze erotische spanning weet de kunstenaar ook tot in de abstractie door te drijven. Zo tast het werk 'Spiraal' de heikele omslag van orde in chaos af. De suggestieve elegantie van planetenbanen in ellipsen wordt gedragen door een wirwar aan bedradingen waardoor de begrensdheid van de architectuur lijkt te imploderen onder invloed van het uitdeinend getorst vlak binnenin de ruimte. Het is zoals een handschoen binnensbuiten kan worden geplooid. Het tentoonstellingsparcours vertelt een verhaal van openplooiën en weer terugplooiën op zichzelf.

Als tegengewicht voor de ontleding in de presentatie, nodigde de kunstenaar Rik De Boe en Peter Morrens van Voorkamer Lier uit om een kabinet samen te stellen als educatieve omkadering. Deze contextualisering slaagt erin met visuele doordenkertjes, accurate linken en humoristische toespelingen een barokke passe-partout aan te brengen omheen het werk van Geurts. Wetenschappers (Kepler, Galileï), oude meesters (Piranesi, Goltzius) en hedendaagse kunstenaars (Bas Jan Ader, Erwin Wurm) bepalen het discours.

Frederic Geurts, '(un)balanced' tot 7 februari in Z33, Zuivelmarkt 33, Hasselt. Open di-za van 11-17u, zo van 14-17u, do tot 20u. www.z33.be Boekpresentatie op 17 december om 18u. Lezing J.P. Van Bendeghem op 14 jan om 20u15.